

به‌طور معمول و تاریخی سهم کالاهای مصرفی از مجموع کالاهای وارداتی در سال‌های گذشته ۱۰ درصد بوده که افت آن امیدوارکننده است.

جهش صادرات به همسایگان و حفظ صادرات به اروپا

طی شش ماه نخست سال ۱۴۰۱، بالغ بر ۶۷ درصد از ارزش کل صادرات کشور به پنج مقصد عمده صادراتی شامل چین با سهم ۲۹/۶ درصد، عراق با سهم ۱۲/۹ درصد، امارات متحده عربی با سهم ۱۱/۷ درصد، ترکیه با سهم ۲/۶ درصد و هند با سهم ۰/۹ درصد از کل ارزش صادرات، انجام شده است. مقاصد صادراتی اصلی کشور در این بازه زمانی تفاوت‌های جدی سالیان گذشته داشته و این تغییرات هم نشان‌دهنده ایجاد نقاط ضعف و همچنین نشان‌دهنده وجود نقاط قوتی در تجارت کشور است.

دولت سیزدهم از طریق هیأت‌های تجاری و دیپلماسی خود باید پیگیر وضعیت دو کشور مذکور و احیای تجارت با آنها باشد.

نکته اول و مهمی که از آمارهای صادراتی می‌توان به یک امتیاز مثبت اشاره کرد، اضافه شدن هند به پنج کشور اول صادراتی ایران است. براساس آمارهای سال گذشته تنها ۰/۴ درصد از مجموع صادرات ایران به کشور هند بوده که اتفاقاً از بازار وارداتی بسیار وسیعی برخوردار است. اما این آمار در سال جاری به حدود ۰/۹ درصد از مجموع کالاهای صادراتی رسیده که نشان می‌دهد توجه جدی به این کشور بوده است. نکته دوم و مثبتی که اتفاقاً ناشی از رویکرد دولت سیزدهم بوده، نشان می‌دهد که صادرات به ۱۵ کشور همسایه (همسایه‌های دارای مزر آب‌ی و خاکی) و همچنین هند و چین به‌عنوان همسایه‌های بدون واسط در شش ماه نخست سال بیش از ۲۵ درصد از لحاظ ارزشی رشد داشته و از نظر وزنی تنها ۲

نیست. بر این اساس باید از تلاش برای رفع تحریم‌ها به تلاش همزمان برای اثرگذاری متقابل تغییر رویکرد داد. این رویکرد که امر خنثی‌سازی تحریم‌ها را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین گزینه‌های روی میز ایران معرفی می‌کند، حالا در سیاست خارجی دولت سیزدهم به‌طور جدی دنبال می‌شود. در این خصوص نگاهی به اقدامات یک‌سال اخیر دولت سیزدهم نشان می‌دهد طی این مدت عضویت رسمی ایران در سازمان شانگهای، عضویت در سازمان اقتصادی اوراسیا، تغییر ریل نقشه تجاری و ارزی کشور بویژه تقویت روابط تجاری و مالی در حوزه آفریقا و کشورهای همسایه از جمله ابزارهای دیپلماسی دولت سیزدهم بوده است.

همه این موضوعات باعث شده تا بررسی وضعیت تجارت در شش ماهه نخست سال رشد ۱۳ درصدی در ارزش و در مقابل کاهش ۱۳ درصدی در وزن را نشان دهد.

از این میزان در شش ماهه نخست ۱۴۰۱، بیش از ۲۴ میلیارد و ۳۵۶ میلیون دلار سهم صادرات بوده و سهم واردات نیز ۲۶ میلیارد و ۳۴۷ میلیون دلار تخمین زده می‌شود. در این مدت میزان صادرات از نظر ارزش رشد ۱۱ درصدی و میزان واردات نیز رشد ۱۴ درصدی داشته است.

همچنین به لحاظ وزنی نیز به دلیل افزایش برخی قیمت‌های جهانی، به‌طورکلی تجارت با افت وزنی مواجه شده و حجم کالاهای صادر شده در حدود ۱۳ درصد و حجم کالاهای وارداتی نیز در حدود ۱۵ درصد کاهش داشته است. نکته قابل توجه منفی شدن تراز تجاری ایران در شش ماهه مذکور است تا جایی که این مهم بیش از ۵۰ درصد افت داشته است.

در واقع مجموع صادرات ایران در شش ماهه ۱۴۰۱، در مقایسه با واردات رقمی در حدود ۱ میلیارد و ۹۹۰ میلیون دلار را

مجموع صادرات ایران در شش ماهه ۱۴۰۱، در مقایسه با واردات رقمی در حدود ۱ میلیارد و ۹۹۰ میلیون دلار را نشان می‌دهد، در حالی که این رقم برای سال قبل تقریباً ۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار بوده است. منفی شدن این تراز جای نگرانی ندارد چرا که تقریباً ۹۲ درصد کالاهای وارداتی را براساس تفکیک کالاهای وارداتی، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهد.

نشان می‌دهد، در حالی که این رقم برای سال قبل تقریباً ۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار بوده است. منفی شدن این تراز جای نگرانی ندارد چرا که تقریباً ۹۲ درصد کالاهای وارداتی را براساس تفکیک کالاهای وارداتی، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهد و این بدین معنی است که این کالاها وارد چرخه مولد اقتصاد کشور شده‌اند و افزایش واردات آنها می‌تواند با افزایش تولید در داخل کشور همراه باشد. بر همین اساس ۸ درصد کالاهای وارداتی در شش ماهه ابتدایی سال جاری از جنس کالاهای مصرفی و غیرمولد بوده که ارزش افزوده‌ای در آینده خلق نخواهند کرد.